TEKST • JOHAN DÉMOED

Duisternis op Klaarlichte Jay

Wat gebeurde er tijdens de kruisiging?

Jezus' leven, sterven en opstanding werden getekend door allerlei wonderen. Een van de meest opmerkelijke vond plaats toen Hij aan het kruis hing. Rond het middaguur werd het donker. Drie uur lang. Drie evangelisten beschrijven deze wonderlijke gebeurtenis. Er zijn ook buiten-Bijbelse schrijvers die ernaar lijken te verwijzen. Tot in China!

Tijdens de laatste uren van Jezus' executie werd het land getroffen door een griezelige duisternis. Daarover kun je lezen in de Bijbelboeken Mattheüs, Markus en Lukas. Deze duisternis is een echte historische gebeurtenis (geen metafoor) die door ooggetuigenverslagen is onderbouwd.
Een van de evangelieschrijvers die over de duisternis schrijft, was er waarschijnlijk bij: Mattheüs, Jezus' discipel. Hij was dan wel de avond ervoor gevlucht, toen Jezus gevangen werd genomen in Getsemane (Mat. 26:56), toch is het aannemelijk dat hij in of nabij Jeruzalem moet zijn geweest. En van Markus en Lukas is bekend dat ze in direct contact met ooggetuigen stonden toen ze hun evangelie vastlegden. Dat alleen al is reden genoeg om de zaak te sluiten. Toch is er meer bewijsmateriaal aan te voeren. Zo lijkt de gebeurtenis ook te zijn bevestigd door gerenommeerde historici uit de oudheid, zoals Julius Africanus en Tertullianus.

BIJZONDERE GEBEURTENIS

Julius Africanus is niet zomaar een historicus. Hij is bekend om zijn vijfdelige *Geschiedenis van de Wereld* (221 n.Chr.). Zijn historische kennis maakte zo veel indruk op de Romeinse keizer Severus Alexander dat hij de officiële verantwoordelijkheid kreeg voor de keizerlijke bibliotheek in het Pantheon in Rome.
Africanus schrijft: 'Over de hele wereld drukte een zeer angstaanjagende duisternis; en de rotsen werden door een aardbeving gescheurd, en vele plaatsen in Judea en andere districten werden verwoest.' Ook citeert hij ene Thallus, een Grieks historicus waarvan de originele geschriften helaas verloren zijn gegaan. Africanus noteert: 'Thallus verklaart in het derde boek van zijn geschiedenissen de duisternis als een zonsverduistering.'
Maar voor Africanus was het zo klaar als een klontje: het ging hier om een bijzondere duisternis, niet om een zonsverduistering. Hij wijst erop dat op de dag vóór het joodse Pesach – toen Jezus stierf – de maan nooit tussen de aarde en de zon in staat. Pesach vindt namelijk plaats bij volle maan, en dan staat de maan juist aan de andere kant van de aarde dan de zon. Er kón dus geen zonsverduistering plaatsvinden.

Africanus schuift ook een citaat van de Griekse historicus Phlegon naar voren. Die schrijft dat er in de tijd van Tiberius Caesar (hij regeerde van 14 tot 37 n.Chr.), bij volle maan, een volledige verduistering was van het zesde uur tot het negende – omstreeks 12 uur tot 3 uur 's middags – 'zodat er zelfs sterren aan de hemel verschenen'. Africanus: 'Dat is de verduistering waarover wij spreken.'
Helaas is ook Phlegons oorspronkelijke geschrift, waar Africanus naar verwijst, niet bewaard gebleven. Je moet dan wel een slag om de arm houden. Je weet immers niet zeker hoe accuraat het citaat is en wat de oorspronkelijke context was. Maar toch, dat een gerenommeerd historicus als Africanus dit noemt, is wel frappant.

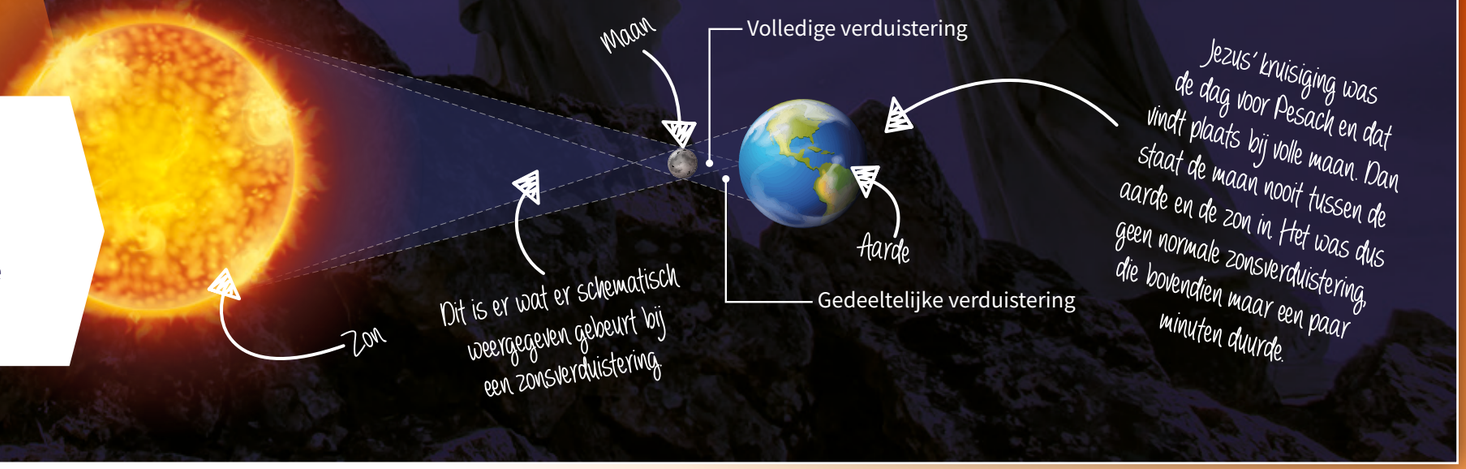

ECLIPS IN CHINA

OP DE DAG DAT ‘DE MAN VAN DE HEMEL’ STIERF

Chan Kei Thong, geboren en getogen in Singapore, ging op zijn achttiende studeren in Amerika en werd christen. Hij emigreerde naar China, waar hij de Chinese klassieke geschriften ging onderzoeken. Chan ontdekte iets bijzonders: verwijzingen naar een zonsverduistering ‘op de dag van Gui Hai’, toen ‘de Man van de hemel’ stierf!

In het eerste deel van het geschrift *Boek van de Late Han* staat een opmerkelijk citaat: ‘Op de dag van Gui Hai, de laatste dag van de maand, was er een zonsverduistering. De keizer (Han Guangwudi, -red.) vermeed het binnengaan van de troonzaal, stopte alle militaire activiteiten, en deed vijf dagen geen officiële zaken. Hij kwam met een officiële mededeling waarin hij aankondigde dat “mijn slechte karakter deze ramp heeft veroorzaakt, zodat de zon en de maan werden versluierd. Ik ben bang en beef. Wat kan ik nog meer zeggen?”’ Waar verwees de keizer naar? Hij verbood zijn onderdanen om hem in die dagen ‘heilig’ te noemen, zoals hij doorgaans werd betiteld. Dat deed hij omdat er een hogere Koning was gestorven, licht Chan toe.

In het tweede deel van het *Boek van de Late Han* komt een aanvulling op deze gebeurtenis. ‘Zomer, vierde maand, op de dag van Ren Wu, luidt het keizerlijke edict: Yin en Yang zijn per abuis verwisseld, en de zon en de maan werden verduisterd. De zonden van alle mensen zijn nu op één man. De keizer verkondigt gratie aan allen onder de hemel.’
Maar wat heeft dit te betekenen? Commentator Qian Tan Ba geeft in hetzelfde geschrift uitleg: ‘Eclips op de dag van Gui Hai betekent dat de Man van de hemel sterft’. Chan onderstreept hoe opzienbarend dit is: „Men had dus geen idee van wat er zich in Jeruzalem had afgespeeld. En dit is precies rond die tijd vastgelegd. Men kwam tot de conclusie dat de zonden van alle mensen door één Man werden gedragen.” **w**

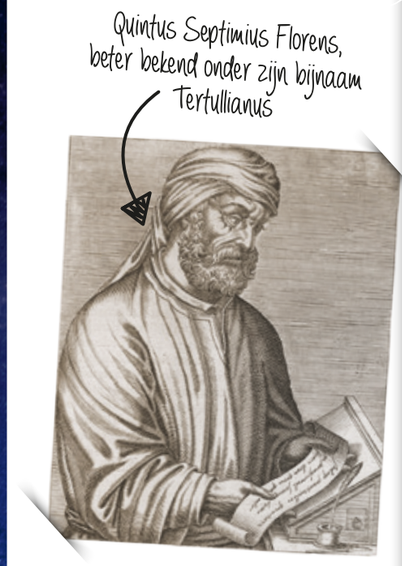

PLAATSELIJK OF NIET?

Ging het hier misschien om iets plaatselijks; iets wat alleen zichtbaar was in Israël en landen eromheen? Paul Maier, emeritus hoogleraar antieke geschiedenis aan de Western Michigan University (VS), merkt op: ‘Dit fenomeen was duidelijk zichtbaar in Rome, Athene en andere mediterrane steden.’ Een van de bronnen waarmee je dit kunt onderbouwen is de bekende apologeet Tertullianus (160-230 n.Chr.). Die heeft het over een kosmische gebeurtenis op wereldschaal: ‘In hetzelfde uur werd ook het licht van de dag teruggetrokken, toen de zon juist op dat moment op het hoogst stond.’ En zijn lezers konden zelf checken of het klopte, want Tertullianus voegt eraan toe: ‘U hebt zelf het verslag van de wereldverduistering nog in uw archieven.’

Deze historische bronnen komen overeen met het Bijbelse verslag en laten zien dat de Bijbel de geschiedenis betrouwbaar weergeeft. De duisternis tijdens Jezus’ executie was een feit. En lees dan eens door, over wat er verder allemaal in de Bijbel staat (want daar gaat het uiteindelijk om), namelijk dat Jezus kwam om de gruwelijke, vernederende dood van kruisiging te ondergaan, om te sterven voor de zonden van de wereld. Want God heeft die wereld zo lief, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gaf, zodat eenieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft (Johannes 3:16). **w**

- **WEET MEER:**
  www.weet-magazine.nl/weet-meer